

Hoe Frans terrein kan terugwinnen

(Naar aanleiding van het artikel van Marjolijn Voogel “Docenten Frans over de belemmeringen bij hun vak” verschenen in LTM, Jaargang 103 (2016) 2)

Wim Gombert

Het Levende Talen Magazine van maart 2016 schetst een somber beeld van de positie van het vak Frans: De toegenomen concurrentie van andere “kleine” talen en de exacte vakken, veel gewicht voor kernvakken, de reductie van het aantal lessen, de zware weging van de leesvaardigheid en de reputatie een moeilijk vak te zijn, hebben er volgens docenten Frans in Nederland voor gezorgd dat het Frans onder druk staat. Enig lichtpuntje zou het DELF-certificaat zijn dat nog voor aantrekkingskracht kan zorgen.

Op een honderdtal scholen echter heerst de laatste jaren een tegengesteld beeld: Veel meer leerlingen kiezen het vak, leerlingen in onder- en bovenbouw vinden het vak leuk en het gemiddelde CE-cijfer is fors gestegen. Verschillende onderzoeken hebben al aangetoond dat het niveau voor de spreek- en schrijfvaardigheid in onderbouwklassen gestegen is (Rousse-Malpat, Verspoor, Visser, 2012 en Rousse-Malpat, Verspoor, 2012). Scholen die examenkandidaten hebben die met AIM zijn opgegroeid, rapporteren significant hogere gemiddeldes op het CSE (CSG Middelharnis – VMBO, Cygnus gymnasium – Amsterdam). Op een VMBO-school in Stadskanaal is het vak Frans terug als examenvak dankzij een grotere keuze en veel scholen rapporteren een toegenomen motivatie. Op verschillende scholen is Frans zelfs het populairste vak. Op een school in Groningen constateerde een docent Engels teleurgesteld dat zijn leerlingen beter Frans spraken dan Engels.

Het gaat hier om scholen die gekozen hebben voor de AIM-methodiek, een totaal andere benadering van het leren van een vreemde taal dan we gewend zijn in Nederland. De benadering hanteert een Dynamic Usage Based perspectief op het leren van een vreemde taal. Binnen dit perspectief staat de gedachte centraal dat een taal vooral effectief geleerd kan worden door deze te gebruiken en niet door deze te bestuderen. Vanaf 2007 wordt de van oorsprong Canadese AIM-methode gebruikt op scholen in Nederland. Op dit moment wordt de methode op meer dan 100 scholen gebruikt. Het doeltaal-voertaal-principe, het gebruik van gebaren, inductieve grammatica, story-telling en het voortdurend oefenen van alle vaardigheden zijn slechts enkele kenmerken. De selectie van de woorden (Pared Down Language) en de fasering van het aanleren van werkwoorden en werkwoord tijden verschillen essentieel van andere methodes.

Alle in het artikel van Voogel genoemde bedreigingen van het vak Frans zijn externe factoren. Wat mist in het overzicht is de factor die we als docenten zelf in de hand hebben en die kan zorgen voor een ommekeer: de methodologie. Het is leuk als we extra “jeu” geven aan Frans door excursies, uitwisselingen, mode-, kaas- of filmprojecten en we moeten dat zeker blijven doen maar het zorgt niet voor een substantieel hoger niveau van taalbeheersing. De moderne leerling wil zinvolle dingen doen: De taal écht kunnen gebruiken heeft zin. Een vak waar je echt iets mee kunt, kan concurreren met andere talen en zelfs met exacte vakken. De AIM-methodologie maakt ook korte metten met de veronderstelling dat Frans een moeilijk vak zou zijn: Leerlingen beheersen de grammatica en het klanksysteem zonder noemenswaardige moeite. Ook het CE hoeft geen bedreiging meer te zijn. De praktijk laat zien dat de leesvaardigheid zich moeiteloos ontwikkelt, ook zonder expliciete training. Tenslotte: Het feit dat het DELF-certificaat genoemd wordt als enig lichtpuntje pleit voor een benadering waarin alle vier vaardigheden goed ontwikkeld worden. Onderzoek laat zien dat dit precies is wat AIM op bijzonder effectieve wijze doet.